

✓ 16.5.2017

(i) Printed Pages: 7]

Roll No.

(ii) Questions : 9+9+9]

Sub. Code :

8	0	2	8
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	2
---	---	---	---

B.Ed (General) 2nd Semester Examination

1047

LEARNING AND TEACHING

(Same for USOL Candidates of 2nd Sem)

(In All Mediums)

Paper : C-09

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Note :- Attempt one question from Units I to IV each. All questions from Unit V are compulsory.

Unit-I

1. Write briefly about the meaning and nature of learning. 16
2. What is the classical conditioning theory of learning ?

Describe Pavlov's role in it.

12,4

N-516

(1)

Turn Over

Unit-II

3. Discuss the role of teacher in teaching learning situation as a transmitter of knowledge. 16
4. What is insight learning ? Discuss its educational implications. 12.4

Unit-III

5. Discuss professional ethics for teacher in detail. 16
6. What is meant by strategies in teaching ? What is their significance ? 8.8

Unit-IV

7. Discuss the characteristics of Pedagogy and Andragogy. 8.8
8. Elucidate in detail Flander's ten category system by outlining encoding and decoding process. 16

N-516

(2)

Unit-IV

9. Write short notes on the following :

- (i) Advantages of reflective teaching
- (ii) Significance of Interactional analysis
- (iii) Characteristics of micro-teaching
- (iv) Demonstration strategy

4×4=16

N-516

(3)

Turn Over

हिन्दी माध्यम

नोट : इकाई I से IV तक प्रत्येक से एक-एक प्रश्न कीजिए। इकाई V से सभी प्रश्न कीजिए।

इकाई-I

1. अधिगम का अर्थ तथा प्रकृति का संक्षिप्त वर्णन कीजिए। 16
2. अधिगम का शास्त्रीय अनुकूलन सिद्धांत क्या है ? इसमें पाठ्यता की भूमिका बताइए। 12,4

इकाई-II

3. ज्ञान के प्रेषक के रूप में शिक्षण-अधिगम स्थिति पर शिक्षक की भूमिका का वर्णन कीजिए। 16
4. अन्तर्दृष्टि अधिगम क्या है ? इसकी शैक्षिक मान्यताएँ बताइये। 12,4

इकाई-III

5. शिक्षक के लिए व्यावसायिक नैतिकता का विस्तृत वर्णन कीजिए। 16
6. शिक्षण में रणनीतियों से क्या अभिप्राय है ? उनका क्या महत्व है ? 8,8

N-516

(4)

12

इकाई-IV

7. प्रशिक्षण तथा प्रौढ़ शिक्षा प्रणाली की विशेषताओं का वर्णन कीजिए। 8,8
8. इनकोडिंग तथा डिक्कोडिंग प्रक्रिया की रूपरेखा द्वारा पर्लेंडर के दस श्रेणी प्रणाली का विस्तृत वर्णन कीजिए। 16

इकाई-V

9. निम्नलिखित पर संक्षिप्त टिप्पणियाँ लिखिए :
 - (i) परावर्ती अध्यापन के लाभ
 - (ii) पारस्परिक क्रियात्मकता का महत्व
 - (iii) सूक्ष्म शिक्षण की विशेषताएँ
 - (iv) प्रदर्शन रणनीति4×4=16

N-516

(5)

Turn Over

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ

ਨੋਟ : ਇਕਾਈ I ਤੋਂ IV ਤੱਕ ਹਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਇਕਾਈ V ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

ਇਕਾਈ-I

- 1. ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 16
- 2. ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਵਲਾਵ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੱਸੋ। 12.4

ਇਕਾਈ-II

- 3. ਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਚਾਰਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ-ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਲਤ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 16
- 4. ਅੰਤਰਵਿਸ਼ਟੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ। 12.4

ਇਕਾਈ-III

- 5. ਸਿੱਖਿਅਕ ਲਈ ਵਿਵਸਾਇਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 16
- 6. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰਣਨੀਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ? 8.8

ਇਕਾਈ-IV

- 7. ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਪੌਰੂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 8.8
- 8. ਇਨਕੋਡਿੰਗ ਅਤੇ ਡੀਕੋਡਿੰਗ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦੁਆਰਾ ਫਲੈਂਡਰ ਦੇ ਦਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 16

ਇਕਾਈ-V

9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਖੋ :

- (1) ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਲਾਭ
- (2) ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
- (3) ਸੁਖਮ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- (4) ਪ੍ਰਾਕਸ਼ਨ ਰਣਨੀਤੀ

4x4=16